

Sproglærerforeningens Sprogpolitik 2015

INDHOLDSOVERSIGT:

- 01 Indledning
- 02 Rammer for undervisningen i fremmedsprog
- 03 Fremmedsprog i andre sammenhænge
- 04 Internationalisering og interkulturel kompetence
- 05 Tosprogede elever i fremmedsprogsundervisningen
- 06 Elever med særlige behov og særlige forudsætninger
- 07 Folkeskolens prøver
- 08 Overgang til ungdomsuddannelserne
- 09 Udvikling
- 10 Efteruddannelse
- 11 Fremmedsproglærernes kompetencer og uddannelse

01 – Indledning

Sprogpolitisk Udvalgs mål er at udarbejde en fremadrettet sprogpolitik for fremmedsprogene på grundskoleniveau.

Udvalget har arbejdet ud fra forenkede Fælles Mål 2014 – målene og læseplanerne, som er obligatoriske, samt undervisningsvejledningerne. Medlemmer fra Sproglærerforeningen har været direkte involveret i udarbejdelsen af de forenkede Fælles Mål.

Sproglærerforeningen konstaterer med glæde, at vore visioner fra Sprogpolitik 2011 vedrørende tidligere sprogstart nu er blevet til virkelighed i form af engelsk fra 1. klasse, tysk/fransk fra 5. klasse og tysk/fransk som 3. fremmedsprog fra 7. klasse. 2. fremmedsprog er blevet obligatorisk i 5.-6. klasse og i realiteten bindende til og med 9. klasse.

I forbindelse hermed er det vigtigt, at undervisningen varetages af fagligt kompetente lærere gennem hele forløbet, dvs. fremmedsproglærere med sikkert overblik over det samlede forløb.

Sproglærerforeningens overordnede syn på fremmedsprogsundervisningen er, at al kommunikation forudsætter en relation mellem to eller flere parter, som taler eller skriver om noget. Man kommunikerer altid om noget med nogen.

Engelsk betragtes som globaliseringens sprog spredt over det meste af verden – enten som modersmål eller som internationalt arbejds- og kommunikationssprog. Sproget er blevet et lingua franca. Det er en udfordring og en nødvendighed, at alle elever opnår et højt niveau i engelsk.

Den internationale dimension er styrket og præciseret og med et særligt ansvar herfor i engelsk. Det er positivt at dannelsesaspektet sigter mod eleverne som kommende verdensborgere, der kan bruge sprogene både i kontakt med engelsk-, tysk- og fransktalende og som intersprog globalt. I samme forbindelse mener Sproglærerforeningen, at det er problematisk, at det samlede timetal i hvert sprog kun er forøget med 2 timer i engelsk og 1 time i tysk og fransk i alt gennem hele forløbet.

Sproglærerforeningen mener, at alle elever i grundskolen skal have mulighed for at tilegne sig mindst tre europæiske fremmedsprog, idet geografisk og kulturel nærhed er af afgørende betydning for denne aldersgruppe. Unge med tre fremmedsprog vil kunne opnå viden om og forståelse for mennesker med anden kulturel baggrund end deres egen og således udvikle de muligheder, der ligger i international kommunikation.

En bredere kulturforståelse, som bl.a. indbefatter evnen til at forstå og analysere kulturelle forskelle – herunder sit eget kulturelle grundlag – og til åbent og fordomsfrit at møde andre kulturer, bør være et af resultaterne af fremmedsprogsundervisningen.

Status er altså, at

- eleverne lærer engelsk gennem hele skoleforløbet
- eleverne lærer tysk eller fransk fra 5. klasse
- den internationale dimension er styrket og præciseret

Derudover finder Sproglærerforeningen det nødvendigt, at

- alle elever har en reel mulighed for at vælge mellem tysk og fransk som 2. fremmedsprog
- eleverne skal tilbydes tysk, fransk eller et andet europæisk sprog som 3. kompetencegivende fremmedsprog
- elever med store indvandrersprog som modersmål tilbydes modersmålsprog som 3. kompetencegivende fremmedsprog
- eleverne får en grundig orientering om 2. og 3. fremmedsprog, fx gennem introduktionstimer, således at de og deres forældre kan træffe et kvalificeret valg
- timetallet til sprogfagene forøges
- eleverne modtager undervisning af kompetente fremmedsproglærere
- at der skabes kontinuitet mellem grundskolen, ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser

Sproglærerforeningen anbefaler et interval på to år mellem påbegyndelsen af 2. og 3. fremmedsprog.

Sproglærerforeningens overordnede mål som helhed er: *At flest mulige elever lærer så meget fremmedsprog som muligt og på så højt et niveau som muligt.*

02 – Rammer for undervisningen i fremmedsprog

Sproglærerforeningen finder det nødvendigt, at

- det faktiske timetal, der er til rådighed til fremmedsprogsundervisningen, er af et omfang, som giver eleverne reelle muligheder for at indfri de opstillede mål, fx at der i engelsk undervises på engelsk fra begyndelsen, at der i 2. fremmedsprog i videst muligt omfang undervises på tysk og fransk, og at eleverne kan leve op til kravene ved folkeskolens prøver
- undervisningen i hele forløbet varetages af fagligt kompetente fremmedsproglærere som forudsat i 2020¹
- der er tilstrækkelige lærerressourcer til at skabe tryghed, udfordring og fordybelse for eleverne, fx gennem holddeling og tolærerordninger
- tilegnelse af et aktivt ordforråd prioriteres meget højt fra start til slut
- undervisningsmaterialerne tager udgangspunkt i målsprogets nutidige sprogbrug, fx med mange faste udtryk og vendinger

---

¹ Folketingsbeslutning om, at undervisningen i alle fag varetages af lærere med undervisningsfagsuddannelse (tidligere linjefag).

- elevernes læringsmiljø giver adgang til de tidssvarende digitale værktøjer og sociale medier, som er en del af børns og unges dagligdag

Som minimum finder Sproglærerforeningen det nødvendigt, at nedenstående årsnormer for sprog-fag i grundskolen opfyldes

	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Samlet
1. fremmedsprog – engelsk		60	60	90	90	90	90	90	120	120	120	930
2. fremmedsprog – tysk/fransk						60	90	90	120	120	120	600
3. fremmedsprog – tysk/fransk/andre europæiske sprog/store indvandrersprog								120	120	120	120	480
3. fremmedsprog som 1. årige forløb								60	60	60		

03 – Fremmedsprog i andre sammenhænge

Sproglærerforeningen finder det ønskeligt at

- fremmedsprogene deltager på lige fod med de øvrige fag i tværfaglige undervisningsforløb
- der undervises på engelsk, hvor det er naturligt, og hvor de faglige forudsætninger hos lærere og elever er til stede
- der gives mulighed for undervisning på engelsk i flere fag i udskolingen, fx på internationale linjer, dog uden at dansk svækkes
- det bliver en naturlig del af skole-hjemsamarbejdet, at forældrene ud fra deres forudsætninger understøtter og bakker op om sprogindlæringen ved at medtænke og inddrage fremmedsprogene i konkrete, dagligdags familiesammenhænge

04 – Internationalisering og interkulturel kompetence

Engelsk har som globaliseringens sprog et særligt ansvar for den internationale dimension. De interkulturelle kompetencer grundlægges fra begyndertrinene i engelsk og udbygges senere også i tysk og fransk.

Sproglærerforeningen finder det nødvendigt, at eleverne får ægte sproglige oplevelser i autentiske sammenhænge ved at native speakers, fx forældre, gæstelærere og undervisningsassistenter, inddrages i undervisningen. Eleverne skal desuden have kontakt til elever i andre lande via digital kommunikation og gennem elevudveksling med henblik på at

- opbygge indsigt i og forståelse af andre værdinormer og kulturer i såvel Danmark som i udlandet
- opnå bevidsthed om egen identitet gennem arbejdet med andre kulturer
- forberede til et arbejdsliv på et stadigt mere globalt arbejdsmarked

05 – Tosprogede elever i fremmedsprogundervisningen

Undervisning i fremmedsprog skal tilrettelægges, så den inddrager elevernes forskelligartede kompetencer inden for sprogtilegnelse som en ressource.

Sproglærerforeningen finder det vigtigt, at

- tosprogede og flersprogede elevers erfaringer med sprogtilegnelse inddrages
- man lægger vægt på den multikulturelle befolkningssammensætning i målsprogets kultur, da dette er et identitetsskabende aspekt i et globalt borgerskab
- flersprogede elever, som har et af de store indvandresprog som modersmål, tilbydes en kompetencegivende afsluttende prøve i deres modersmål

06 – Elever med særlige behov og særlige forudsætninger

Sproglærerforeningen finder det nødvendigt, at

- elever med særlige behov og særlige forudsætninger får støtte af en kvalificeret fremmedsprogs-lærer, som yderligere har særlig indsigt i, hvordan den enkelte elev i disse yderst sammensatte elevgrupper støttes bedst muligt
- der i forhold til elever med særlige behov gives en grundig og velstruktureret undervisning i målsproget, hvor konkrete målforventninger, repetition og gennemskuelighed er grundlæggende elementer
- elektroniske hjælpemidler bliver stillet til rådighed som hjælpeværktøj og er afpasset hver enkelt elevs særlige behov og særlige forudsætninger
- alle elever udfordres på deres niveau

07 – Folkeskolens prøver

Sproglærerforeningen finder det nødvendigt, at

- der efter 9. klasse er en mundtlig og skriftlig obligatorisk prøve i engelsk (1. fremmedsprog) og en mundtlig obligatorisk prøve samt en skriftlig udtræksprøve i tysk/fransk (2. fremmedsprog) i erkendelse af, at fremmedsprogsundervisningen omfatter såvel den mundtlige som den skriftlige dimension i hele forløbet
- der i tysk/fransk/andre europæiske sprog/store indvandrersprog (3. fremmedsprog) er mulighed for en frivillig mundtlig og/eller skriftlig prøve
- der i de etårige sprog ikke er nogen prøve
- der efter 10. klasse ud over en obligatorisk mundtlig og skriftlig prøve i engelsk er mulighed for en frivillig mundtlig og/eller skriftlig prøve i tysk/fransk

08 – Overgang til ungdomsuddannelserne

Sproglærerforeningen lægger stor vægt på, at kvaliteten af elevernes skole- og uddannelsesforløb øges ved, at der skabes kontinuitet mellem grundskolen, ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser. For at øge indsigt og forståelse og skabe kontinuitet imellem grundskolen og ungdomsuddannelserne finder Sproglærerforeningen det nødvendigt at

- der etableres brobygningsforløb mellem folkeskoleniveau og ungdomsuddannelserne, både for elever og lærere
- at samarbejdsprojekter bliver realiseret mellem lærere og elever i afgangsklasser og modtagere på ungdomsuddannelserne
- eleverne ved overgangen til ungdomsuddannelse har mulighed for, ud over obligatorisk engelsk, at fortsætte deres 2. og 3. fremmedsprog
- der i alle kommuner er garanti for at kunne fortsætte sit 2. og 3. fremmedsprog som fortsætter-sprog på de gymnasiale uddannelser inden for en rimelig geografisk afstand

- at det overliggende niveau bygger på de forudsætninger, fx bestemmelser i Fælles Mål, som eleverne har med fra grundskolen

09 Udvikling

Sproglærerforeningen lægger vægt på, at moderne sprogforskning danner grundlag for de politisk besluttede rammer for fremmedsprogsundervisningen. Ligeledes tillægger Sproglærerforeningen det store vigtighed, at skolerne har vide rammer for at afprøve nye metoder og materialer i såvel den daglige undervisning som ved folkeskolens prøver. Derfor finder Sproglærerforeningen det nødvendigt, at

- resultaterne fra den nyeste sprogforskning videreformidles til og inddrages i grundskolen og læreruddannelsen af fx Danmarks Pædagogiske Universitet
- skolerne kan søge kommunale og statslige midler til udviklingsprojekter i fremmedsprogsundervisning
- udviklingsprojekter altid underkastes en uvildig evaluering, som efterfølgende skal være offentligt tilgængelig
- der løbende udføres udviklingsarbejder inden for fremmedsprogsundervisningen med henblik på at skabe bedre samspil og sammenhæng mellem undervisningen og folkeskolens prøver

10 – Efteruddannelse

Sproglærerforeningen finder det påkrævet, at sproglærerne gennem hele deres arbejdsliv videreudvikler deres faglige kompetencer gennem udviklingsprojekter, på kurser, studierejser, udlandsophold og i samarbejdsprojekter, fx gennem EU-programmer med ophold i lande, hvor målsprogene tales.

Sproglærerforeningen tillægger desuden det faglige teamsamarbejde stor betydning i forhold til fleksibel tilrettelæggelse af elevernes læringsrammer, fagdidaktiske overvejelser og udvikling af sprogfagene.

Sproglærerforeningen finder det derfor påkrævet at

- kommunerne afsætter midler til fremmedsproglærernes efteruddannelse i udlandet og herhjemme
- skoleledelserne prioriterer lærernes indbyrdes faglige kompetenceudvikling højt og i dagligdagen skaber rammer for udvikling af faget i fagteams

11 – Fremmedsproglærernes kompetencer og uddannelse

I fremmedsprogsundervisningen sættes der fokus på mundtlig kommunikation, skriftlig kommunikation og kultur og samfund. Kompetenceområdet kultur og samfund omfatter bl.a. interkulturelle kontakter. De tværgående temaer it og medier samt innovation og entreprenørskab optræder særskilt, begge med den internationale dimension som et væsentligt element.

Fremmedsproglærerne skal kunne

- undervise i og på målsproget gennem hele undervisningsforløbet
- skabe et autentisk sprogmiljø og sikre en alderssvarende progression
- skabe kontakt med lærere og elever i andre lande

For at fremmedsproglærerne skal kunne dette, finder Sproglærerforeningen det nødvendigt, at

- fremmedsprogsundervisningen udelukkende varetages af lærere med et kompetenceniveau svarende til undervisningsfagsuddannelse
- lærere uden undervisningsfagsuddannelse skal have gennemført en kompetenceafklarings samtale og bestået en kompetencemålsprøve

- tiden med en underviser i læreruddannelsens undervisningsfag er tilstrækkelig til, at den lærer-studerende mestrer målsproget, sprogstrategier og arbejdet med internationalisering og interkul-turel kompetence
- man gennem læreruddannelsen opnår kompetencer i arbejdet med den internationale dimension ved at deltage i tværnationale projekter
- at alle kommende sproglærere i studietiden opholder sig en længerevarende periode i et af de lande, hvor det pågældende sprog er modersmål
- at arbejdet med digitale værktøjer og sociale medier er fuldt integreret i læreruddannelsen

Vedtaget på generalforsamlingen d. 21. marts 2015

formand Rita Mogensen
næstformand Leon Aktor